



# LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770  
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

## LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2022. gada 24. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Baksodira Boltabajeviča Parpijeva (*Bakhodir Boltabayevich Parpiyev*) (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 45/2022),

### konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punktu, ceturto daļu un piekto daļu, kā arī Kriminālprocesa likuma 631. panta trešo daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no to spēkā stāšanās brīža.

2. Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkts noteic, ka lēmumā uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu procesa virzītājs norāda ziņas par faktiem, kas pamato mantas saistību ar noziedzīgu nodarījumu vai mantas noziedzīgo izcelsmi, kā arī to, kādi materiāli no izmeklēšanā esošās krimināllietas par noziedzīgu nodarījumu tiek izdalīti lietā par noziedzīgi iegūtu mantu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 627. panta ceturto daļu procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums, un ar tiem drīkst iepazīties procesa virzītājs, prokurors un tiesa, kas izskata šo lietu. Šā likuma 628. pantā minētās personas ar lietā esošajiem materiāliem var iepazīties ar procesa virzītāja atļauju un viņa noteiktajā apjomā.

Kriminālprocesa likuma 627. panta piektā daļa paredz, ka procesa virzītāja lēmumu par lūguma par iepazīšanos ar lietas materiāliem noraidīšanu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā, kas izskata procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Tiesa pieņem lēmumu par sūdzības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai noraidīšanu. Lēmums nav pārsūdzams. Lai tiesa izlemtu, vai iepazīšanās ar lietas materiāliem apdraud citu personu pamattiesības, sabiedrības intereses vai traucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, tiesa var pieprasīt krimināllietas materiālus un iepazīties ar tiem.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 631. panta trešajai daļai apgabaltiesa, izskatot sūdzību vai protestu, var atcelt rajona (pilsētas) tiesas lēmumu un pieņemt šā likuma 630. pantā minēto lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams.

**3.** Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.<sup>3</sup> panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

**4.** Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.<sup>2</sup> pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikvienu persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka pret Pieteikuma iesniedzēju uzsākts kriminālprocess par iespējamu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Vēlāk izmeklētāja pieņēmusi lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un nodot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu izlemšanai tiesai. Ar Ekonomisko lietu tiesas lēmumu Pieteikuma iesniedzēja manta atzīta par tādu, kas nav noziedzīgi iegūta, un process par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigts. Par minēto lēmumu prokurors iesniedzis protestu. Ar Rīgas apgabaltiesas lēmumu Ekonomisko lietu tiesas lēmums atcelts, bet Pieteikuma iesniedzēja manta atzīta par noziedzīgi iegūtu un konfiscēta par labu valstij. Minētais Rīgas apgabaltiesas lēmums nav pārsūdzams.

Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, Kriminālprocesa likuma 631. panta trešajā daļā ietvertais liegums pārsūdzēt minēto apgabaltiesas lēmumu nozīmē, ka gadījumā, ja apelācijas tiesa ir pirmā instance, kas atzīst mantu par noziedzīgi iegūtu, personai tiek liegtas tiesības uz šāda lēmuma pārsūdzēšanu un šāds lēmums nav pakļauts tiesiskuma pārbaudei. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

**6.2.** No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet arī tas, ka Pieteikuma iesniedzēja pilnvarotais pārstāvis vērsies Valsts policijā ar iesniegumu, lūdzot atļauju iepazīties ar procesa par noziedzīgi iegūtu mantu materiāliem. Ar izmeklētājas lēmumu lūgums apmierināts daļēji, ļaujot iepazīties ar visiem materiāliem, izņemot ar Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes pirmās nodaļas amatpersonas 2021. gada 6. aprīļa atbildi.

Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkts kopsakarā ar 627. panta ceturto daļu un piekto daļu liedz personai piekļuvi visiem lietā esošajiem pierādījumiem, tostarp tādiem, kas pamato ziņas par mantas noziedzīgo izcelsmi. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs nevar pārliecināties, ka procesa virzītājs lēmumā norādītos apsvērumus un pieņēmumus par mantas noziedzīgo izcelsmi pamatojis ar attiecināmiem, pieļaujamiem un ticamiem pierādījumiem. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka Kriminālprocesa likuma 627. panta piektā daļa būtu piemērota Pieteikuma iesniedzējam. Pieteikuma iesniedzējs nav arī sniedzis pamatojumu tam, kādas nelabvēlīgas sekas viņam izraisa Kriminālprocesa likuma 627. panta piektā daļa. Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Savukārt pieteikums daļā par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkta un ceturtais daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

**6.3.** Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka lieguma pārsūdzēt apgabaltiesas lēmumu, ar kuru viņa manta atzīta par noziedzīgi iegūtu, kā arī lieguma pilnībā iepazīties ar procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietas materiāliem sekas ir Pieteikuma iesniedzēja mantas konfiskācija par labu valstij. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts: personai jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada pamattiesību aizskārumu tieši tai (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*). Turklāt jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009 74 01 12. punktu*). Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkts, kas regulē procesa virzītāja lēmuma uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu saturu, šīs tiesību normas ceturtā un piektā daļa, kas regulē minētā procesa lietas materiālu statusu un pieejamību ar mantu saistītajai personai, kā arī 631. panta trešā daļa, kas regulē apgabaltiesas lēmuma pārsūdzēšanu, pati par sevi aizskartu Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punktu, ceturto un piekto daļu, kā arī 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 105. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

7.1. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka situācijā, kad tiesību norma paredz aizliegumu kādu nolēmumu pārsūdzēt tiesā, personai nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2013-18-01 9. punktu*).

Ņemot vērā to, ka Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 30. augusta lēmums nav pārsūdzams, daļā par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai nepastāv.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta ceturto daļu konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās

institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no 2021. gada 30. augusta. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2022. gada 25. februārī. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir ievērojis sešu mēnešu termiņu pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kriminālprocesa 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta otrajā un ceturtajā daļā noteiktajām prasībām.

**7.2.** Savukārt daļā par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkta un ceturtais daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam no pieteikuma, tam pievienotajiem materiāliem un Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās informācijas nav gūstams apstiprinājums tam, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu izmantojis Kriminālprocesa likuma 627. panta piektajā daļā paredzētās tiesības pārsūdzēt izmeklētājas lēmumu par lūguma iepazīties ar lietas materiāliem noraidīšanu daļā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs nav izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkta un ceturtais daļas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta otrajai daļai.

**8.** Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Tam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums par šo prasījumu atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.<sup>2</sup> pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

**nolēma:**

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” pēc Baksodira Boltabajeviča Parpijeva (*Bakhodir Boltabayevich Parpiyev*) pieteikuma (pieteikums Nr. 45/2022).

2. Atteikties ierosināt lietu par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkta, ceturtās un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam pēc Baksodira Boltabajeviča Parpijeva (*Bakhodir Boltabayevich Parpiyev*) pieteikuma (pieteikums Nr. 45/2022).

3. Atteikties ierosināt lietu par Kriminālprocesa likuma 627. panta otrās daļas 1. punkta, ceturtās un piektās daļas un 631. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajam teikumam pēc Baksodira Boltabajeviča Parpijeva (*Bakhodir Boltabayevich Parpiyev*) pieteikuma (pieteikums Nr. 45/2022).

4. Ņemot vērā, ka 2021. gada 29. decembrī, 2022. gada 6. janvārī un 2022. gada 24. februārī Satversmes tiesa jau ir lūgusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – sniegt atbildes rakstu ar lietu faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 92. pantam, uzaicināt Saeimu **līdz 2022. gada 24. maijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu tādā gadījumā, ja tai norādāmi kādi papildu apsvērumi.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš